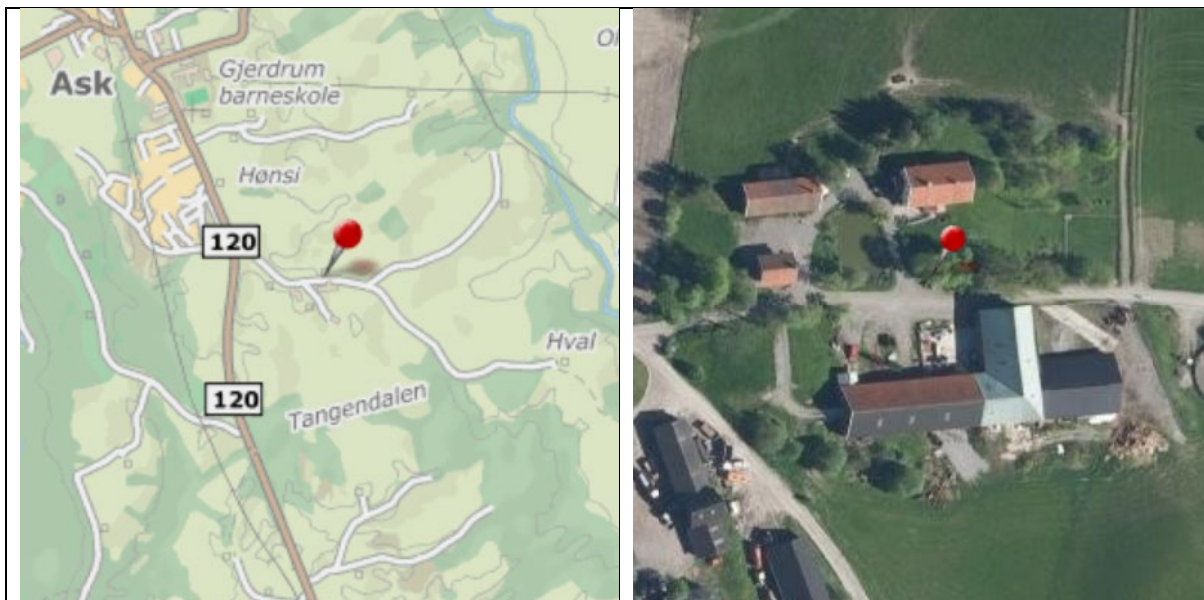

Gården Negarn Fjælstad

Gjerdrum Kommune

Kartkoordinater for beliggenhet for gården Negarn Fjælstad:

WGS84

60.06354° N, 11.04828° Ø

60° 03' 48.8"N, 11° 02' 53.8"Ø

Negarn Fjælstad i Gjerdrum

Gnr. 27

Gårdshistorie og slekt

Følgene aner er
knyttet til gården:

(754+755)
(376+377)
(188)

Gården Negarn Fjælstad ligger vesentlig på leirgrunn i vekslende terreng 167m over havet. Jordsmonnet er over alt leire, og innmarka strekker seg fra det flaterende lende ved Ask-Hønsi nedover mot Ulvedalsbekken, som danner grense mot Asmyr i sørvest, men i sør går delet mot Asmyr sør for bekken. I sørøst mot Hval følger delet for et stykke bekken ned i Gjermoa, som i øst er delet mot Olstad, men i nord mot Hønsi er delet ikke naturlig markert. I vest danner Fjælstadbekken grense mot Flatby og Brådal. Byveien gikk før over Holmen og ned gjennom Fjælstadhagan i noen fæle svinger og opp igjen til Asmyr. Fjælstadbakkene og Asmyrbakkene var beryktet.

Gården Fjælstad ble ryddet tidlig i vikingetiden og ble alt i gammelnorsk tid delt i minst tre bruk, Negarn, Søgarn og Nordgarn. Våre aner kommer fra Negarn Fjælstad. Før svartedauen var det dessuten minst to andre gårder innenfor det området som senere utgjorde Fjælstad. Hammer (Hamarr på gammelnorsk) og en gård som omfattet området sør for Ulvedalsbekken. Hammer ble etter svartedauen lagt til Negarn, og den andre gården til Søgarn og Norgarn. De tre hovedbruka var i hevd også de vanskelige hundreåra etter svartedauen.

Innmarka er godt samlet for hvert bruk på Fjælstad. For Negarn ligger innmarka sørøstover mot Hval. Ei stor fredet eik står på Eikejordet som tilhører Negarn. Fire voksne menn må til for å ta rundt den står det i bygdeboken. Den må være svært gammel og sto nok her da våre forfedre bodde på gården. Eiketreet kalles i dag «Asbjørnsens eika» og den omtales i «Hulderætt». I Negarn står fortsatt den gamle bygningen som er så kjent fra Asbjørnsens *“En aftenstund i et proprietærkjøkken”*.

I 1775 hadde bygningen på gården stue, midtkammers og veslekammers og sikkert også kjøkken, og det er første gang vi hører om den nåværende bygningen.

Nord for husene i Negarn er det en gravhaug som ligger et steinkast fra gravhaugen på Hønsi. Det er funnet brannrester vel en meter nede i bakken. Gravhaugen kalles St. Hans haugen og det var vanlig å brenne St. Hans bål der før i tiden. Brannrestene kan kanskje stamme fra slike bål. Haugen er for øvrig ikke nærmere undersøkt.

Havnehagen lå i sameie mellom Norgarn, Vestigarn og Søgarn Fjælstad til eierne høsten 1671 skiftet *«hogst og bruk.... osv... men havna deri nyttes felles som før»*. Senere ble havna utskiftet. Negarn har derimot alltid hatt en egen havnehage mot øst og sørøst, ser det ut til.

Fjælstad setret på Fjælstadvangen i allmenningen rett vest for Vesle-Flatner. *«Fjælstadsæteren»* er avmerket på kartet fra 1818. Den lå i lia sør for Klinthøgda. Seterdrift har det ikke vært de siste hundreårene men tuftene er fortsatt synlig i terrenget.

Mellom Hval og Hammer er det tydelige merker i terrenget etter et gammelt leirras. Etter tradisjonen skal raset ha gått for en 500 år siden.

Husmannsplasser

Alt i 1660 årene hører vi om en husmann på Negarn Fjælstad, og han bodde på *«Øygarn»*, som lå øst mot elven Gjermoa, der den gammelnorske gården Hammer engang lå. Denne plassen – senere kalt *«Gamle Øygarn»* ble nedlagt omkring 1875. En rekke husmannsplasser kom etter hvert opp under gården og som er beskrevet i bygdeboken, men som er utelatt her da vi ikke hadde noen slekt som bodde her.

Eiere:

Gården må ha tilhørt en av stormannsættene i vikingetiden og tidlig i gammelnorsk tid og kom tidlig over på kronen. Da baglerkongen Philipus døde i 1217, ble Negarn gitt til Sikulands prebende i Oslo domkirke til underhold for de prestene som årlig skulle holde sjelemesse for kongen. Gården var på 28 øyresbol. Vi finner den igjen i kapitelsjordeboka fra 1595 med skyld 1 skipund malt og 2 spann smør (senere vanlig samlet omregnet til 2 skipund tunge). Gården var den gang og senere sammen med annet jordegods utlagt lesemesteren i Oslo.

Etter svartedauen ble minst en gård lagt til Nergarn som underbruk. Det var Hammer som på 1600 tallet ble kalt for Fjælstad eng, Fjælstad ødegård og lignende. Den var i 1647 på ¼ av Negarn, 10 lispund tunge, men skylda var sikkert større i gammelnorsk tid. Ødegårder og underbruk fikk vanligvis ei ny skyld atskillig mindre enn den gamle. Denne gården kom i gammelnorsk tid under Nonneseter kloster i Oslo, sikkert fra en stormann, kanskje fra kongen selv. Ved reformasjonene ble Nonnesetergodset konfiskert av kongen, som på 1600 tallet forlente det til den norske kansleren til det i 1680 ble lagt direkte under kronen. I 1689 fikk brukeren av Negarn kongeskjøte for 141 daler, men han hadde nettopp flyttet til Høland og overdro skjøtet til futen Jens Holst, som 1691 solgte «den eng eller ødegård som tilforn er brukt under Fjælstad» til Per Erlandsen Vinsnes i Fet. Han skjøtet straks over til Torer Kristensen Finstad. Arvingene hans solgte så i 1719 «ødegården Hammer under Fjælstad til brukeren av Negarn.

Foruten denne delen, hovedparten, som vi ikke kjenner det gamle boltallet på, eide Gjerdrum prestebol og Heni prestebol i 1393 hver en liten part på ½ øyresbol i Hammer. Slike småparter var vanlig gitt av bønder, så resten av gården må ha vært i bondeie da disse partene ble gitt. Prestebolparten finner vi på 1600 tallet med en samlet skyld på 2 ort, men parten til Heni kirke var «glemte». De 2 ort var løs landskyld til de ble innfridd.

Brukere:

Første bruker i skriftlige kilder var Auen i 1514. Deretter flere brukere inntil Torer er nevnt som bruker senest 1610 til 1655. Fra 1647 er en svoger og medbruker nevnt og som var

(754) Ola ca.1614–1680 gift med **(755) Anne Gulliksdtr. Ca. 1622-1706**. De hadde 5 barn:

Barn navn:

Født:

Død:

Gift med:

Bosted:

Barn navn:	Født:	Død:	Gift med:	Bosted:
Klemmet Olsen	Ca. 1649			
Astrid Olsdtr.				Hval
Kari Olsdtr.	Ca. 1650	1734		
(377) Berte Olsdtr.	Ca. 1657	1723	(376) Håken Villumsen fra Vestigarn Ask	
Kirsti Olsdtr.				

Høsten 1679 ble **(754) Ola ca.1614 – 1680** stevnet for å ha forsømt våpentinget, men han var gammel og skrøpelig og slapp straff. Året etter døde han, og om en tildragelse om likferda hans kan en lese under gårdshistorien til Rud.

Bygsla ble tatt over av en **Håken Larsen**, bruker fra 1680 til 1689 da **(754) Ola ca.1614–1680** døde. Han brukte Rakkestad i Høland da han 31. august 1689 fikk kongeskjøte på 10 lispund “i den eng eller ødegård under Fjælstad..... etter forutgående auksjon og påfølgende resolusjon..... for 141 daler.”

Håken Larsen transporterte straks skjøtet til forrige husbond, Jens Pedersen Holst som var fut på nedre Romerike.

Håken Larsen var lagrettemann i Gjerdrum 29. mai 1688 og må ha flyttet fra bygda høsten dette året eller våren etter. **Håken Larsen** er for øvrig stamfar til den kjente Heyerdahls slekten. Han skjøtet i 1691 de 10 lispund for 150 daler til Per Erlandsen Vinsnes i Fet.

I 1699 utstedte Torer Kristensen Klekken pantebrev for lånte 60 daler til svogeren Amund Jonsen Vinsnes mot pant i Fjælstad eng, skyld 10 lispund.

Bygsla ble tatt over av vår ane **(376) Håken Villumsen ca.1654-1723** fra Vestigarn Ask og han var bruker her til han døde i 1723. ([Se slekt og gårdshistorie fra Vestigarn Ask](#)).

Han var gift med **(377) Berte Olsdtr. 1657-1723**, som vokste opp her på gården.

De fikk 4 barn:

Barn navn:	Født:	Død:	Gift med:	Bosted:
<i>Ingeborg Håkensdtr.</i>	1682	1710	<i>g.m. Kristoffer Hansen fra Sørums</i>	
Kari Håkensdtr.			Søren Jensen, Oppi Norgarn Sørums	
(188) Ole Håkensen	1694	1768	(189) Goro Gudbrandsdtr. fra Søgarn Gjerdrum	
<i>Villum Håkensen</i>	<i>1696</i>	<i>1774</i>	<i>g. 1727 med Kari Jacobsdtr. fra Ne- Norgarn Sørums</i>	
Klemmet Håkensen	1701	1705		

(376) Håken Villumsen lånte ut 100 daler i 1697 til Ola Justsen mot brukelig pant i 15 lispund i Slattum i Holter. **(376) Håken Villumsen** fikk i 1719 skjøte på "ødegården Hammer under Fjælstad, 10 lispund med bygsel", av arvingene etter Torer Kristensen Finstad for 160 daler. Året før hadde **(376) Håken Villumsen** fått skjøte av søsknene på 6 2/3 lispund med bygsel over 12 lispund til i Nordre Fossum for 40 daler.

(376) Håken Villumsen satt godt i det, og i skiftet etter kona **(377) Berte Olsdtr. 1657-1723**. ble løstøret taksert til 436 ¾ daler. Han hadde dessuten 817 daler utlånt. Boet var ikke beheftet med gjeld, men skifteomkostninger og heimgaver til barna beløp seg til 161 ¼ daler.

Boet var mer rikholdig enn vanlig. Husdyr: 6 hester a 3-3½ daler, 8 ungdyr, 1 gjelding, 4 kalver, 12 sauer, 12 lam, 2 galter, 1 purke og 4 griser. Sølv: 1 beger a 6 daler, 1 kopp med 2 ører a 4½ daler, 1 skje gravert H.V.S., 1 skje gravert I.B.S., 1 skje gravert H.C.O.S., 2 skjeer uten navn, 1 gammeldags kjede med gamle penger a 4½ daler. I alt var sølvet vurdert til 23 daler, kopperet til 27 daler, tinnert til 22½ daler og messing til 4¾ daler.

Eldste sønnen **(188) Ole Håkensen 1694-1768** giftet seg med **(189) Goro Gudbrandsdtr. 1697-1736** fra Søgarn Gjerdrum og flyttet dit. ([Se slekt og gårdshistorie fra Søgarn Gjerdrum](#)).

En svigersønn brukte en del her på gården fra 1707 til 1712. Det var *Kristoffer Hansen* fra Sørums som senere flyttet til Stanger i Ullensaker, gift med *Ingeborg Håkensdtr. 1682-1710*.

De fikk 3 barn:

Barn navn:	Født:	Død:	Gift med:	Bosted:
Anne Kristoffersdtr.	1707		g.m. Halvor Hauger fra Ullensaker	
2 barn døde nyfødt.				

Vår ane **(376) Håken Villumsen ca.1654-1723** var også bruker her på gården frem til han døde i 1723 samme året som kona **(377) Berte Olsdtr. 1657-1723**.

Sønnen *Villum Håkensen 1696-1774* tok over etter faren. Han var bruker her fra 1724 til 1774 og giftet seg i 1727 med *Kari Jacobsdtr. 1700 - 1778* fra Ne-Nordgarn Sørums.

De fikk 7 barn:

Barn navn:	Født:	Død:	Gift med:	Bosted:
Berte Villumsdtr.	1731	1751		
<i>Ingeborg Villumsdtr.</i>	<i>1735</i>	<i>1806</i>	<i>Lensmann Håken Olsen, Søgarn Gjerdrum</i>	
<i>Jacob Villumsen</i>	<i>1742</i>	<i>1775</i>	<i>g. 1768 med Margrete Jensdtr. Rud i Sjøbygda. Bruker her fra 1767 til 1775.</i>	
4 andre barn døde før de var 3 år.				

Villum Håkensen 1696-1774 fikk i 1729 skjøte av søsknene på parter de hadde arvet i Hammer. I 1746 solgte han 6 lispund i Nordre Fossum. Sjur Pålsen fra Sørumsokn tjente og bodde hos *Villum* da Sjur i 1727 ble gift med ei Eli Villumsdtr. Fjælstad. Barna er ikke tatt med her da det ikke er vår slekt.

I 1764 lånte *Villum* 590 daler til Kristoffer Jacobsen Nesgut.

Eneste sønn *Jacob Villumsen 1742-1775* tok over bygsla og kjøpte i 1767 Hammer for 300 daler av faren, som skulle bruke gården så lenge han levde eller så lenge han ville.

Søsteren til *Jacob, Ingeborg Villumsdtr. 1735 – 1806* var gift med lensmann Håken Olsen fra Søgarn Gjerdrum. Hun var hans kusine. Hennes onkel som også bodde der (bror til faren *Villum Håkensen*) var vår ane **(188) Ole Håkensen** som var hennes onkel men ble nå også hennes svigerfar. Hun flyttet til Søgarn Gjerdrum da hun giftet seg. ([Se slekt og gårdshistorie for Søgarn Gjerdrum](#)).

(754) Ola ca.1614–1680 var oldefaren til *Jacob Villumsen 1742-1775* og *Ingeborg Villumsdtr. 1735 – 1806*.

Her på gården overtok *Jacob Villumsen 1742–1775*, som giftet seg i 1768 med *Margrete Jensdtr. 1747 – 1821* fra Rud i Søbygda. Han var bruker her fra 1767 til 1775.

De hadde 3 barn:

Barn navn:	Født:	Død:	Gift med:	Bosted:
Berte Maria Jacobsdtr.	1769		Døde ung	
Anne Dorthea Jacobsdtr.			Graver Carl Fredrik Hygen i Christiania	
Jens Jacobsen	1773	1775		

Hans Jacob Sørums ble verge for barna og Guttorm Kristoffersen ble lagverge for enka da *Jacob Villumsen* døde i 1775. Skiftet etter *Jacob Villumsen* ble gjort opp med 1124 daler i formue og 166 daler i gjeld.

Skiftet viste følgende innbo:

Husdyr: 5 hester a henholdsvis 12, 12, 12, 10, og 5 daler. 14 kuer a 3-4 daler pr. stk. 3 ungdyr a 1 daler, 2 kalver, 12 sauer, 4 griser.

Av hus kan nevnes stuebygning med stue, midtkammers og vesle- eller gjestekammers, stolpebu, nystue, bryggerhus og mjølkebu.

Sølv: 1 dusin skjeer gravert B.M.I.D. og I.W.S.F. som døtrene hadde fått i faddergave, 2 beger hadde sønnen fått i faddergave, 1 stort beger med W.K.S. 1725 a 6 daler, 1 mindre beger gravert S.L. og G.H.D., 2 skjeer, 1 par sko med knespenner, 1 spenne.

Enka *Margrete Jensdtr.1747-1821* giftet seg på nytt samme året mannen døde i 1775, med *Jens Torgersen 1749 – 1813* fra Skedsmovollen i Skedsmo, som var bruker fra 1775 til 1811.

Da hun selv var inngiftet til gården og giftet seg med en utenfra, **ble denne slektsgrenen brutt da ingen flere etterkommere av (754) Ola ca.1614 – 1680 bodde her på gården.** Gårdshistorien avsluttes derfor her.

Våre aner kan du følge da **(188) Ole Håkensen 1694-1768** giftet seg med **(189) Goro Gudbrandsdtr. 1697-1736** fra Søgarn Gjerdrum og flyttet dit. ([Se slekt og gårdshistorie fra Søgarn Gjerdrum](#)).

[Tilbake til gårdsoversikten](#)

[HJEM](#)

[Forklaring til fargekoder og tabeller i gårdshistoriene](#)

For den videre gårdshistorie, se *Gjerdrum bygdebok, bind I side 459 til 480.*